

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДОТАЦІЙ ЯК МІЖБЮДЖЕТНОГО ТРАНСФЕРТУ В УКРАЇНІ

GENERAL CHARACTERISTICS OF THE DOTATION AS AN INTERGOVERNMENTAL TRANSFER IN UKRAINE

Рева В. А., аспірантка кафедри фінансового права
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Стаття присвячена характеристиці дотацій як одного з видів міжбюджетних трансфертів, що надаються в Україні. На підставі чинних приписів бюджетного законодавства України розглянуто систему дотацій, які можуть надаватися з різних рівнів бюджетної системи. Констатовано, що до системи дотацій віднесено: базову дотацію, реверсну дотацію та додаткові дотації. При цьому автором наголошено на тому, що додаткові дотації передбачаються в Законі України про Державний бюджет на відповідний рік, й їх види є досить розгалуженими, критеріїв їх встановлення законодавчо не передбачено.

На підставі проведеного аналізу зроблено висновок про те, що базова та реверсна дотації надаються залежно від значення відповідного коефіцієнту з урахуванням чітко визначених критеріїв й додаткового законодавчого регламентування не потребує, окрім положень Бюджетного кодексу України та Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку перерахування міжбюджетних трансфертів». Дещо інша ситуація складається щодо регулювання додаткових дотацій. Зокрема, для деяких додаткових дотацій передбачено фрагментарне нормативне регулювання, а для деяких – більш деталізоване.

Наголошено на тому, що надання додаткової дотації з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення повноважень органів місцевого самоврядування на деокупованих, тимчасово окупованих та інших територіях України, що зазнали негативного впливу у зв'язку з повномасштабною збройною агресією Російської Федерації є кроком підтримки відповідних місцевих бюджетів, так само як і надання базової дотації, але механізм їх надання суттєво відрізняється. Запропоновано внести відповідні зміни до бюджетного законодавства України для удосконалення правового регулювання міжбюджетних трансфертів, зокрема, до статті 96 Бюджетного кодексу України.

Ключові слова: базова дотація, дотація, додаткова дотація, загальна характеристика, міжбюджетні відносини, міжбюджетні трансферти, реверсна дотація, система дотацій.

The article is devoted to the characterization of subsidies as one of the types of intergovernmental transfers provided in Ukraine. Based on the current provisions of the budget legislation of Ukraine, the author examines the system of subsidies that can be provided from different levels of the budget system. It is stated that the system of subsidies includes basic subsidy, reverse subsidy and additional subsidies. At the same time, the author emphasizes that additional subsidies are provided for in the Law of Ukraine on the State Budget for the relevant year, and their types are quite extensive, and no criteria for their establishment are provided for by law.

Based on the analysis, it is concluded that basic and reverse subsidies are provided depending on the value of the relevant coefficient, taking into account clearly defined criteria, and no additional legislative regulation is required, except for the provisions of the Budget Code of Ukraine and the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine «On Approval of the Procedure for Transferring Intergovernmental Transfers». The situation is somewhat different with regard to the regulation of additional grants. In particular, some additional subsidies are subject to fragmented regulation, while others are more detailed.

It is emphasized that the provision of an additional subsidy from the State budget to local budgets for the exercise of powers of local self-government bodies in the de-occupied, temporarily occupied and other territories of Ukraine which have been negatively affected by the full-scale armed aggression of the Russian Federation is a step to support the respective local budgets, as well as the provision of a basic subsidy, but the mechanism for their provision is significantly different. The author proposes to amend the budget legislation of Ukraine to improve the legal regulation of intergovernmental transfers, in particular, Article 96 of the Budget Code of Ukraine.

Keywords: basic subsidy, subsidy, additional subsidy, general characteristics, intergovernmental relations, intergovernmental transfers, reverse subsidy, system of subsidies.

Загальновідомо, що в системі міжбюджетних трансфертів, які надаються в Україні, виокремлюються дотації та субвенції. Правові механізми надання субвенцій були предметом дослідження фахівців-юристів, а дотації досліджувалися переважно економістами. Тож, надання характеристики дотації як виду міжбюджетних трансфертів саме з правової точки зору є актуальним в умовах сьогодення.

Відповідно до ст. 96 Бюджетного кодексу України серед міжбюджетних трансфертів виокремлюють такі види дотацій, як: базова дотація – трансферт, що надається з державного бюджету місцевим бюджетам для горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій; реверсна дотація – кошти, що передаються до державного бюджету з місцевих бюджетів для горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій [1]. З наведеного ми бачимо, що законодавець по-різному підходить до визначення вказаних понять, зокрема, базову дотацію визначено як трансферт з державного бюджету до місцевого, а реверсну – як кошти, що передаються до державного бюджету з місцевих бюджетів. Але при цьому метою надання дотацій (як базової, так і реверсної) є горизонтальне вирівнювання податкоспроможності територій. Окрім базової та реверсної дотацій в системі дотацій передбачаються ще й додаткові дотації. У цьому контексті

значимо, що законодавець взагалі не розкриває сутність такого виду дотацій, хоча, якщо проаналізувати Закони України «Про Державний бюджет на 2021 рік», «Про Державний бюджет на 2022 рік» (зокрема, відповідні додатки до вищевказаних нормативно-правових актів), то можна зробити висновок про те, що саме додаткові дотації надаються дуже активно [6; 5].

Приміром, у 2022 році передбачено надання таких додаткових дотацій, як додаткові дотації на: (1) здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я; (2) забезпечення утримання соціальної інфраструктури міста Славутича; (3) компенсацію втрат доходів місцевих бюджетів внаслідок наданих державою податкових пільг зі сплати земельного податку суб'єктам космічної діяльності та літакобудування; (4) проведення розрахунків протягом опалювального періоду за комунальні послуги та енергоносії, які споживаються установами, організаціями, підприємствами, що утримуються за рахунок відповідних місцевих бюджетів; (5) здійснення заходів щодо усунення наслідків ескалації воєнного конфлікту, запобігання виникненню надзвичайної ситуації та гуманітарної катастрофи в регіоні [6]. Крім того, що ці дотації надаються з державного бюджету до місцевих, а також мають певну

мету, яка на перший погляд відмінна від мети надання базової та реверсної дотації, про надання таких додаткових дотацій жодних законодавчих приписів немає.

У цьому контексті зазначимо міркування З. І. Перощук, яка акцентує увагу на тому, що перелік можливих дотацій має регламентувати інший нормативно-правовий припис, передбачений, наприклад, у законі про державний бюджет на відповідний рік. Така позиція пояснюється тим, що різновидів дотацій може бути безліч. Підстави існування кожної з них мають бути юридично закріплені у нормативно-правових приписах БК України, закону України про Державний бюджет України на відповідний рік та відповідних рішеннях про місцеві бюджети [3, с. 231]. Запропонований підхід є досить виваженим й підіймає на порядок денний такі питання, наприклад, як: на основі яких критеріїв обирається територіальна громада-отримувач таких коштів; як встановлюється мета надання додаткової дотації (особливо з урахуванням того, що на відміну від субвенції, дотація не має цільового призначення); якими нормативно-правовими актами регламентовано порядок та умови надання вищевказаних додаткових дотацій та ін. Як вбачається, надання дотацій (не залежно від їх виду) має бути спрямоване на забезпечення горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій. Тож, ми маємо з'ясувати, що становить собою таке вирівнювання та чи підпадають під нього ті цілі, на які надаються додаткові дотації.

Показово, що законодавчо диференційовано визначення та розрахунок індексу вирівнювання податкоспроможності територій. Згідно з ст. 98 Бюджетного кодексу України горизонтальне вирівнювання податкоспроможності обласних бюджетів здійснюється окремо за надходженнями податку на прибуток підприємств та податку на доходи фізичних осіб з урахуванням таких параметрів: (1) кількість населення; (2) надходження податку на прибуток підприємств, визначеного п. 1¹ ч. 1 ст. 66 цього Кодексу, за останній звітний бюджетний період; (3) надходження податку на доходи фізичних осіб, визначеного п. 1 ч. 1 ст. 66 цього Кодексу, за останній звітний бюджетний період; (4) індекси податкоспроможності відповідного обласного бюджету, що визначаються окремо за надходженнями податку на прибуток підприємств та податку на доходи фізичних осіб [1].

При цьому встановлено, що індекс податкоспроможності відповідного обласного бюджету є коефіцієнтом, що визначає рівень податкоспроможності такого бюджету порівняно з аналогічним середнім показником по всіх обласних бюджетах України у розрахунку на одну людину [1, ч. 2 ст. 98]. Обов'язково при здійсненні вирівнювання враховується значення індексу податкоспроможності відповідного обласного бюджету. Законодавчо закріплено, у разі відповідного значення такого індексу, вирівнювання або здійснюється, або ні й відповідно, дотація надається або ні. Так, якщо значення індексу: в межах 0,9–1,1 – вирівнювання не здійснюється; менше 0,9 – надається базова дотація відповідному обласному бюджету в обсязі 80 відсотків суми, необхідної для досягнення значення такого індексу забезпеченості відповідного бюджету 0,9; більше 1,1 – передається реверсна дотація з відповідного обласного бюджету в обсязі 50 відсотків суми, що перевищує значення такого індексу 1,1 [1, ч. 3 ст. 98].

Стосовно індексу податкоспроможності місцевих бюджетів законодавстві встановлено, що індекси податкоспроможності місцевих бюджетів не можуть змінюватися і переглядатися частіше, ніж один раз на рік, крім окремих випадків. До кола таких випадків віднесено: (1) виділення нових або зміни статусу вже існуючих адміністративно-територіальних одиниць; (2) зміни податкового законодавства [1, ч. 1 ст. 100]. При цьому зміна обсягу надходжень податку на прибуток підприємств та податку на доходи фізичних осіб за відповідний бюджетний період, у тому

числі у разі зміни місцезнаходження суб'єкта господарювання та його реєстрації як платника податків за новим місцезнаходженням, повинна бути підтверджена органами стягнення. З наведеного ми бачимо, що законодавець визначає відповідні виняткові обставини, які дозволяють змінюватися частіше раз на рік.

Фактично, на підставі наведених приписів можемо констатувати, що базова та реверсна дотації надаються залежно від значення відповідного коефіцієнту з урахуванням чітко визначених критеріїв й додаткового законодавчого регламентування не потребує, окрім положень Бюджетного кодексу України та Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку перерахування міжбюджетних трансфертів» [7]. Дещо інша ситуація складається щодо регулювання додаткових дотацій. Зокрема, для деяких додаткових дотацій передбачено фрагментарне нормативне регулювання, а для деяких – більш деталізоване. Так, у ст. 103 Бюджетного кодексу України закріплено: «Надання державою податкових пільг, які зменшують доходи місцевих бюджетів, має супроводжуватися наданням додаткової дотації з державного бюджету місцевим бюджетам на компенсацію відповідних втрат доходів місцевих бюджетів» [1]. Подальшої деталізації реалізації вказаного припису немає.

Інша ситуація з регулюванням додаткової дотації на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я. Відповідно до ч. 1 ст. 103⁶ Бюджетного кодексу України вона спрямовується на: 1) видатки закладів освіти, визначених у ч. 1 ст. 103² цього Кодексу (крім видатків на оплату праці з нарахуваннями педагогічних працівників закладів освіти, визначених пп. 1–4 ч. 1 ст. 103² цього Кодексу, а також закладів освіти, визначених п. 5 і 6 ч. 1 ст. 103² цього Кодексу, в частині здобуття повної загальної середньої освіти); 2) видатки закладів охорони здоров'я, визначених у п. 3 ч. 1 ст. 89 та у п. 3 ч. 1 ст. 90 цього Кодексу, на оплату комунальних послуг та енергоносіїв [1].

Обсяги додаткової дотації на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я для обласних бюджетів затверджуються в законі про Державний бюджет України [1, ч. 2 ст. 103⁶]. При цьому для розподілу обсягів додаткової дотації між обласними бюджетами законодавчо визначені обов'язкові для врахування параметри. Зокрема, до них віднесено: 1) кількість населення; 2) надходження доходів місцевих бюджетів області, визначених п. 1 ч. 1 ст. 64 і 66 Бюджетного кодексу України, за відповідний звітний період року, що передує плановому; 3) приведений індекс відносної податкоспроможності зведеного бюджету області; 4) кількість учнів закладів загальної середньої та професійної (професійно-технічної) освіти [ч. 3]. Поряд із зазначеними параметрами регламентовано відповідні пропорції, які враховуються при розподілі досліджуваної дотації. В цій ситуації йдеться про такі пропорції:

10 відсотків обсягу – пропорційно до питомої ваги кількості наявного населення області станом на 1 січня року, що передує плановому;

40 відсотків обсягу – пропорційно до питомої ваги приведенного індексу відносної податкоспроможності зведеного бюджету області;

50 відсотків обсягу – пропорційно до питомої ваги кількості учнів закладів загальної середньої та професійної (професійно-технічної) освіти станом на 1 січня року, що передує плановому [1, ч. 3 ст. 103⁶]. При аналізі цієї додаткової дотації ми бачимо, що законодавець використовує дещо іншу категорію, аніж при визначенні базової та реверсної дотації. Так, при визначенні базової та реверсної дотації йдеться про те, що вони надаються для горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій, на основі розрахунку відповідного індексу.

Розкриваючи правовий механізм надання додаткової дотації на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я, законодавець використовує іншу категорію – приведений індекс відносної податкоспроможності. Такий індекс становить собою коефіцієнт, що визначається як сума середнього індексу податкоспроможності зведених бюджетів областей, значення якого дорівнює 1, та показника, що відображає різницю між середнім індексом податкоспроможності зведених бюджетів областей та індексом податкоспроможності відповідного зведеного бюджету області [1, ч. 4 ст. 103^б]. Індекс податкоспроможності відповідного зведеного бюджету області є коефіцієнтом, що визначає рівень податкоспроможності зведеного бюджету такої області порівняно з аналогічним середнім показником зведених бюджетів областей у розрахунку на одну людину.

У ч. 5 ст. 103^б Бюджетного кодексу України розподіл додаткової дотації на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я здійснюється між місцевими бюджетами у порядку, визначеному обласними державними адміністраціями, за погодженням з Кабінетом Міністрів України та затверджується рішенням про обласний бюджет [1]. З наведеного робимо висновок про фактичну деталізацію правового механізму надання такої дотації.

Наведемо й інший приклад. У 2022 році передбачено з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення повноважень органів місцевого самоврядування на деокупованих, тимчасово окупованих та інших територіях України, що зазнали негативного впливу у зв'язку з повномасштабною збройною агресією Російської Федерації. Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України, схваленої урядом наприкінці грудня 2022 року на 2023 рік, передбачається, що органи місцевого самоврядування, які здійснюють свою діяльність на деокупованих, тимчасово окупованих та інших територіях України, зможуть отримати додаткове фінансування для ефективного здійснення своїх повноважень, а також забезпечення першочергових потреб на місцевому рівні [10]. При цьому відповідно до п. 6 Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку та умов надання у 2023 році додаткової дотації з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення повноважень органів місцевого самоврядування на деокупованих, тимчасово окупованих та інших територіях України, що зазнали негативного впливу у зв'язку з повномасштабною збройною агресією Російської Федерації» від 30 грудня 2022 р. № 1477 (далі – Постанова № 1477) [8] додаткова дотація розподілятиметься у два етапи:

(1) між місцевими бюджетами з урахуванням таких критеріїв, як-то: а) кількість облікованих внутрішньо переміщених осіб за даними Мінсоцполітики станом на 1 листопада 2022 р.; б) фактичні надходження до місцевих бюджетів податку на доходи фізичних осіб станом на 1 грудня 2022 р.;

(2) шокварталу між місцевими бюджетами з урахуванням фактичних надходжень до місцевих бюджетів податку на доходи фізичних осіб.

Підкреслимо, що у наведеній Постанові № 1477 закріплено правовий механізм надання аналізованої дотації. Зупинимося на цьому більш докладно. Головним розпорядником додаткової дотації є Міністерство фінансів України, а розпорядники додаткової дотації за місцевими бюджетами визначаються рішеннями про такі бюджети відповідно до законодавства [8, п. 2, 3]. Згідно з п. 4 цієї ж Постанови додаткова дотація спрямовується на вирівнювання диспропорцій у місцевих бюджетах, які виникли у зв'язку з повномасштабною збройною агресією Російської Федерації. Як бачимо з наведеного, надання такої додаткової дотації спрямоване на вирівнювання диспропорцій у місцевих бюджетах, які виникли у зв'язку з повномасштабною збройною агресією Російської Феде-

рації. У цьому контексті постає цілком логічне запитання чи охоплюється вказана мета метою надання дотацій з різних ланок бюджетної системи чи вона є спеціальною? Це питання потребує окремого вивчення.

Розрахунок розглядуваної додаткової дотації здійснюється на основі спеціальних формул. При цьому ці формули різняться залежно від етапу надання такої додаткової дотації. Критерії, які враховуються для надання дотації, визначені для кожного етапу окремо [8, п. 7, 8]. Підкреслимо, що формульний розрахунок застосовувався при наданні медичної субвенції (наразі відсутня в системі субвенцій, які надаються в Україні) [4] та освітньої субвенції, яка надається [1, ст. 103^з, 9]. Крім того, органи Державної казначейської служби України мають щомісяця до 10 числа інформувати головного розпорядника коштів, отриманих як така додаткова дотація, про обсяги перерахованих коштів додаткової дотації у розрізі місцевих бюджетів, а також Казначейство має звітувати про використання бюджетних коштів, спрямованих на компенсацію, а також контроль за її цільовим та ефективним витрачанням здійснюються в установленому законодавством порядку [8, п. 11, 12]. На підставі викладеного констатуємо, що надання додаткової дотації з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення повноважень органів місцевого самоврядування на деокупованих, тимчасово окупованих та інших територіях України, що зазнали негативного впливу у зв'язку з повномасштабною збройною агресією Російської Федерації є кроком підтримки відповідних місцевих бюджетів, так само як і надання базової дотації, але механізм їх надання суттєво відрізняється.

Показово, що в системі дотацій, що надаються з державного до місцевих бюджетів раніше поряд із базовою, реверсною та додатковими дотаціями виокремлювалася стабілізаційна дотація [2]. Приміром у Додатку до Закону України «Про Державний бюджет України на 2016 рік», вона була виділена в категорії «інших» дотацій. На наш погляд, назва такого трансферту є суперечливою. Так, звернувшись до граматичного тлумачення слова «стабілізаційний», можна зробити висновок щодо спрямування такої дотації на збереження або досягнення рівноваги, сталості відповідних бюджетів. Видається, що кошти у вигляді дотацій спрямовуються на вирівнювання дохідної та видаткової частин певних бюджетів, тобто, йдеться про досягнення збалансованості, «рівноваги». Отже, використання такої назви міжбюджетного трансферту, як «стабілізаційна дотація» призводить до змістовного дублювання.

Відповідно до Порядку та умов надання стабілізаційної дотації з державного бюджету місцевим бюджету, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2015 р. № 727 [2], такий міжбюджетний трансферт спрямовується на покриття диспропорцій у місцевих бюджетах, які виникли у зв'язку із запровадженням нової моделі взаємовідносин державного бюджету з місцевими бюджетами. У той же час відсутня конкретизація змісту нової моделі таких відносин. Мабуть, на момент прийняття цієї Постанови Кабінету Міністрів України доцільно було б говорити про проведення бюджетної реформи та бюджетної децентралізації. Дійсно, нова модель передбачала радикальні зміни підходів до формування дохідної та видаткової частин місцевих бюджетів, визначення засад трансфертної політики та організації міжбюджетних відносин. Зазначимо, що останні зміни до Постанови № 727 були внесені у 2019 році (але цей акт й досі не втрачає чинності), хоча у Законах України «Про Державний бюджет України» з 2020 року по теперішній час не фігурує такий вид дотації як стабілізаційна, не передбачається. Тож, робимо висновок про те, що в даний період часу стабілізаційна дотація не є актуальною для системи міжбюджетних трансфертів в Україні. У той же час, завдяки врахуванню ретроспективного досвіду надання дотацій та актуального в умовах сьогодення, ми можемо

побачити певну динаміку в формуванні системи дотацій як одного з видів міжбюджетних трансфертів.

Висновки. З огляду на проведений аналіз констатуємо, що законодавець неодностайно підходить до регулювання як дотацій в цілому, так й до їх окремих видів. Зокрема, йдеться про додаткові дотації. На нашу думку, підхід до визначення вказаних трансфертів має бути однаковим, оскільки якщо вести мову про базову та реверсну дотацію, за своєю суттю вони відрізняються лише бюджетами-донорами (з якого надаються) та бюджетами-отримувачами. Додаткові дотації також потребують відповідної нормативної конкретизації. З огляду на це, пропонуємо внести низку змін до Бюджетного кодексу України, серед яких:

– Стаття 96 «Види міжбюджетних трансфертів» викласти ч. 1 ст. 96 у такій редакції: «1. Міжбюджетні трансферти поділяються на:

1) дотації (міжбюджетний трансферт, що надається з бюджету одного рівня до бюджету іншого рівня для горизонтального вирівнювання податкоспроможності території або вирівнювання диспропорцій місцевих бюджетів);

2) субвенції (міжбюджетний трансферт, що надається з бюджетів різних рівнів для фінансування конкретних видатків);

2. Систему дотацій складають:

1) базову дотацію (міжбюджетний трансферт, що надається з державного бюджету місцевим бюджетам для горизонтального вирівнювання податкоспроможності території);

2) реверсну дотацію (міжбюджетний трансферт, що надається до державного бюджету з місцевих бюджетів для горизонтального вирівнювання податкоспроможності території);

3) додаткові дотації.

3. Систему субвенцій складають:

1) субвенції на здійснення державних програм соціального захисту;

2) субвенція на виконання інвестиційних проектів;

3) освітня субвенція;

4) субвенція на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами;

5) субвенція на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження;

6) субвенція на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах;

7) інші субвенції».

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бюджетний кодекс України від 08 липня 2010 р. № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/ed20221023#n1514>
2. Деякі питання стабілізаційної дотації з державного бюджету місцевим бюджетам: Постанова Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2015 р. № 727. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/727-2015-%D0%BF#Text>
3. Перощук З. І. Проблемні питання правового регулювання дотацій. *Порівняльно-аналітичне право*. 2019. № 1. С. 229–231.
4. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо актуалізації та удосконалення деяких положень : Закон України від 3.11.2022 р. № 2709-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-20#n45>
5. Про Державний бюджет на 2022 рік : Закон України від 02.12.2021 р. № 1928-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1928-20#Text>
6. Про Державний бюджет України на 2021 рік : Закон України від 15.12.2020 р. № 1082-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1082-20#Text>
7. Про затвердження Порядку перерахування міжбюджетних трансфертів : Постанова Кабінету Міністрів України від 15 грудня 2010 р. № 1132. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/KP101132>
8. Про затвердження Порядку та умов надання у 2023 році додаткової дотації з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення повноважень органів місцевого самоврядування на деокупованих, тимчасово окупованих та інших територіях України, що зазнали негативного впливу у зв'язку з повномасштабною збройною агресією Російської Федерації: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2022 р. № 1477. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1477-2022-%D0%BF/ed20221230#Text>
9. Про затвердження формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами : Постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1088. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/kp171088?an=1>
10. Уряд затвердив Порядок надання додаткової дотації на здійснення повноважень органів місцевого самоврядування. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/15964>